

Si t'entrenes, arribes a la meta

La lectura

Ara s'ha posat de moda considerar que les noves tecnologies signifiquen un gran avanç per a la humanitat, i que ens fan més lliures, més fidels a les nostres mullers, més bons ciutadans i tot el que es vulgui. Heidegger, el gran filòsof alemany del segle XX, només va conèixer el tren, l'avió, l'automòbil i la nevera, però, tot i ser tan crític com ho era amb totes les coses, li va semblar, al llibre que va escriure sobre la tècnica en general, que els éssers humans ens havíem d'adaptar a aquest fenomen, i que la definició de l'ésser, senzillament, s'hi havia d'acomodar: estrany pragmatisme en el conjunt de la seva obra. Ara bé: Heidegger no va conèixer les noves tecnologies, i no sabem què n'hauria pensat. Si tenim present que Jürgen Habermas –deixeble de l'Escola de Frankfurt– opina que és un nou factor de la civilització amb el qual cal anar molt en compte, podem suposar què hauria dit el primer si hagués vist com els nois i noies surten de l'escola i el primer que fan és connectar els mòbils i els altres ginyes, i posar-se a telefonar a qui sigui o posar-se a jugar, no per “fer temps”, sinó per matar-lo.

Si fem entrar en l'argumentació l'hàbit de la lectura, no costarà gaire adonar-se que els mecanismes pels quals algú es posa a llegir, passa les pàgines i llegeix de dalt a baix un llibre es troben –i parlem només de “mecanismes”– als antípodes de la manera com es fan servir tots els estris electrònics que ja sabem. La lectura demana premeditació, criteri a l'hora de comprar un llibre, una bona part de la setmanada, tranquil·litat, paciència i molt de temps al davant. Totes aquestes premisses, les noves tecnologies –en especial si pensem en els joves i nens en edat escolar– les posseeixen al revés.

GETTY

Per engagar i fer servir qualsevol de les noves màquines, necessiten no pensar-hi gens –en el millor dels casos, no pensar mai en res de res–, no fer servir cap criteri discriminatori, cap o pocs diners, gens de tranquil·litat, sinó més aviat delera i nerviosisme, impaciència i zero temps, perquè tot ha de ser-hi instantani i immediat.

Potser els telèfons portàtils i altres coses noves fan un bon servei a professionals de la medicina, l'advocacia, l'arquitectura, la lampisteria, i què sé jo. Però el fet estadístic és que l'ús indiscriminat de tots aquests ginyes s'ha convertit en una de les causes majors del fet que s'hagi perdut el costum de posar-se un llibre a la falda i llegir. No és cap problema menor. I el problema serà més gros el dia que els robots ens facin totes les feines, però els humans hàgim perdut de vista que hi havia una art molt gran, la més gran i eficaç educadora de la humanitat, que es deia literatura. ♦♦

HARUKI MURAKAMI

JUAN JOSÉ MILLÁS

ALBERTO DI LOLLI

Empar Moliner ens explica que la maratón, a diferència de la vida, té l'avantatge que si t'ho proposes, te'n surts

De què parla una escriptora quan parla de córrer

M'he comprat unes vambes. Feia anys que no en duïa, i he suposat que ara deuen ser molt més còmodes que les últimes que havia tingut. A la sabateria he dit que no corro, que només camino. I m'han venut unes vambes ni barates ni cares que ja faran el fet.

“Suposo que sóc escriptora perquè tot allò que em passa i que abans li ha passat a tothom necessito explicar-ho com si no li hagués passat mai a ningú”, admet Empar Moliner a *De què fuges, qui et persegueix?* (Columna), un llibre que desprèn sinceritat i que te l'empasses d'una tirada, tant si corres com si només camines. És inevitable llegir-lo tenint al cap l'imprescindible *De què parlo quan parlo de córrer*, de Haruki Murakami, encara que Moliner opta per no esmentar Murakami fins al final.

L'Empar diu que córrer l'ajuda a escriure: “Pel cap baix, estic una hora pensant en el que estic escrivint en aquell moment, ja sigui un article, una novel·la, una secció”. Ella és obsessiva de mena (la coneix bé, m'acabo de llegir aquest llibre) i potser sí que pensa tota l'estona en el que escriu, mentre corre. Però no és el que sol passar. “Quan corro, corro i prou –afirma Murakami–.

Corro en un buit. O dit d'altra manera, corro per estar en un buit. I molt de tant en tant alguna idea entra dins aquest buit”.

Quan abaixes la guàrdia, les idees neixen soles

L'escriptor Juan José Millás no corre, passeja. Surt a caminar per Madrid cada dia a primera hora, i no s'obliga a pensar en el que escriu però hi acaba pensant. “Caminant resolc situacions d'una novel·la que tenia encallada, de l'article que he d'escriure quan torni –explica Millás–. No és que surti a passejar per resoldre problemes sinó que en el moment que abaixes la guàrdia et poses molt creatiu”.

En qualsevol cas, córrer o caminar o nedar –a mi, busqueu-me al mar o a la piscina– són bons exercicis per al cervell. Almenys per al cervell dels escriptors. “Corrent em vénen [el llibre és nou però hi mantenen aquest accent diacrític] coses al cap que no m'haurien vingut, si no”, reconeix Empar Moliner.

En aquest món incert, la seguretat calça vambes

L'Empar és escriptora, i corre perquè vol. Diu que se'n va a córrer de

la mateixa manera que diu que se'n va a escriure, a llegir o a tallar-se els cabells. Sortir a córrer és un dret, troba que s'ho mereix. “Però i si un dia no tinc feina? I si un dia cap lector vol els meus llibres? I si un dia no podem pagar la hipoteca? –especula–. Llavors córrer serà l'única cosa certa que tindrà. I si córrer és l'única cosa certa que tinc, em semblarà que no hi tinc dret”.

L'avantatge de ser un corredor popular com l'Empar és que si t'ho proposes de debò, ho fas. No és veritat que la felicitat depengui d'un mateix, la felicitat depèn massa de la sort. Però córrer –ho diu l'Empar i me la crec, perquè no corro però nedeo– és de les poques coses que només depenen de tu. Ho diu així: “A la vida pots esforçar-te per buscar feina i no trobar-ne, per educar els teus fills i no aconseguir-ho, per estimar algú que no t'estima. Pots voler ser pintor i pintar, i no aconseguir que el quadre sigui bonic. Però córrer és tota una altra cosa. Si t'entrenes, arribes a la meta. Si t'entrenes més, hi arribes abans”.

Val molt la pena arribar a la meta d'aquest llibre breu d'Empar Moliner, i no ho dic per la referència a Murakami. És al final quan t'adones que ha complert amb escriure l'encàrrec que va acceptar a canvi d'un dorsal –i del viatge i l'hotel– per a la maratón de Nova York: ha fet un llibre sobre córrer que és, sobretot, el llibre d'una escriptora. ♦♦